مجله علمی سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران، دوره ۳۵، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۶: ۱۸۷-۱۸۸

● **نامه به سردبیر** **کد مقاله: ۱۷**

ضرورت ایجاد کمیته پزشکی قانونی در بیمارستان‌ها و معاونت درمان دانشگاه‌های علوم پزشکی

دکتر بناگذار محمدی علی ۱
دکتر بناگذار محمدی احد ۲
دکتر زارع نهندی مریم ۳*

۱- استادیار گروه پزشکی قانونی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
۲- دستیار گروه طب سنتی ایران، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
۳- فوق‌تخصص بیماری‌های کلیه، پژوهشگر

* **نشانی نویسنده مسؤول:** تبریز، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز، بیمارستان سینا، دفتر توسعه آموزش (EDO-H)

تلفن: ۰۴۱۳۵۴۹۸۲۶۰
فکس: ۰۴۱۳۵۴۹۸۴۰۶

نشانی الکترونیکی:
dr_mzaare@yahoo.com

چکیده

گاهاً در مراکز درمانی و بیمارستان‌ها مشاهده می‌شود که در موارد واضح اورژانسی که حتی در آیین‌نامه اجرایی قانون مجازات خودداری از کمک به مصدومین و رفع مخاطرات جانی [۱] به وضوح ذکر شده‌اند خود فرد، ولیِ بیمار یا بستگان بیمار به دلایل مختلفی همچون عدم درک صحیح از واقعیات (مانند پایداری نسبی بیمار با درمان‌های مداوم دریافتی)، مشکلات اقتصادی، فرهنگی، بیمه‌ای یا ارثی یا تلاش عمدی برای آسیب زدن به بیمار رضایت به درمان ندارند و درخواست ترخیص و خروج بیمار از بیمارستان- علی‌رغم مخالفت صریح و صحیح کادر پزشکی با ترخیص بیمار- می‌نمایند. از سوی دیگر در اقدامات درمانی مجاز و قانونی همانند سقط درمانی (سقط قانونی)؛ پزشک یا کادر پزشکی بعد از طی تمام مراحل قانونی ممکن است از انجام آن خودداری نمایند که در اکثر این موارد مسئولیت تصمیم‌گیری کلاً برعهده پرستار بیمار، پزشک معالج، مسئول فنی بیمارستان یا سوپروایزر کشیک بیمارستان گذاشته می‌شود که با توجه به عدم ارتباط موضوع، عدم آگاهی کامل افراد از شرح وظایف و همچنین قوانین موجود، این روند می‌تواند باعث ایجاد مشکلات فراوان برای کادر پزشکی و نیز سلامتی افراد جامعه شود. از این رو وجود کمیته‌ای در بیمارستان‌ها جهت مستندسازی این موارد در پرونده بالینی و اتخاذ تصمیمات مبتنی بر شواهد علمی، فنی و قانونی و همچنین هماهنگی و اطلاع‌رسانی به موقع و صحیح به افراد و مراجع ذیصلاح ضروری به نظر می‌رسد.

متولی اصلی سلامت مردم یعنی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، همواره در تلاش جهت شناخت دقیق نیازها و مخاطرات سلامت افراد جامعه می‌باشد تا از این طریق مؤثرترین راهکارها را در راستای تحقق اهداف سلامت به کار گیرد [۲]. به طوری که بر اساس سندنهایی چشم‌انداز ۲۰ ساله، ایران در سال ۱۴۰۴ کشوری

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-11-22]

اســت توســعه یافته با جایگاه عالی بهداشتی و برخوردار از ســلامت [۳]. همچنیــن طبــق بندهای یک، دو و هشــت سیاست‌های کلی سلامت ابلاغی توسط رهبر معظم انقلاب که ارائه خدمات آموزشــی، پژوهشی، بهداشتی، درمانی و توانبخشی ســلامت مبتنی بر اصول و ارزش‌های انسانی- اســلامی و نهادینه‌ســازی آن در جامعــه (بنــد ۱)؛ تحقق رویکرد ســلامت همه جانبه و انسان ســالم در همه قوانین با اصــلاح و تکمیل نظام‌های پایش، نظارت و ارزیابی برای صیانت قانونمند از حقوق مردم و بیماران و اجرای صحیح سیاســت‌های کلی (بند ۲)؛ افزایش کیفیــت و ایمنی خدمات و مراقبت‌های ســلامت با اســتقرار و ترویج نظام حاکمیت بالینی و تعیین اســتانداردها (بند ۸) را شــامل می‌شوند [۴] تــلاش در جهت بهبود وضعیــت و ایمنی خدمات درمانی و ارتقاء سطح سلامت جامعه ضروری به نظر می‌رسد.

لذا به منظــور صیانت از حقوق شــرعی و قانونی بیماران و رعایــت هر چه بهتر شــان و منزلت کارکنان شــاغل در وزارت بهداشــت و با توجــه به عدم امــکان تصمیم‌گیری توسط یک فرد واحد حتی علی‌رغم وجود صراحت قانونی، ایجــاد کمیته‌هایی متشــکل از حداقل یک نفــر از هرکدام از تخصص‌های پزشکی قانونی، داخلی، جراحی عمومی، مدیر حراست بیمارستان، یک نفر کارشناس حقوقی و در صورت امکان رییس بیمارستان و یک نفر به نمایندگی از دفتر نهاد نمایندگی ولی فقیه در دانشــگاه‌ها؛ و یا توســعه و اصلاح تعاریف، اعضاء و شرح وظایف موجود در کمیته‌های اخلاق پزشــکی و در نتیجه ایجاد کمیته‌ای با عنوان کمیته پزشکی قانونــی و اخلاق پزشــکی در مراکز آموزشــی، درمانی و بیمارســتان‌ها ضروری به نظر می‌رســد تا در مواردی که نیاز بــه اتخاذ تصمیمات خاص فنی و قانونی برای بیماران می‌باشــد تصمیمات لازم توسط این کمیته اتخاذ شده و به کادر پزشکی معالج ابلاغ گردد. بدیهی است در صورت نیاز به هماهنگی و کســب تکلیف از مقامات محترم قضایی، این اقدام نیز از طریق همین کمیته‌ها صورت خواهد پذیرفت.

بــا توجه به احتمــال بروز چنین مواردی در ســاعات غیر اداری، پیش‌بینــی و ایجــاد کمیته آنکالی با شــرح وظایف فوق‌الذکر در معاونت درمان دانشــگاه‌ها جهت پیش‌بینی و مدیریت موارد مشابه نیز ضروری می‌باشد.

مراجع

1- Executive Regulation of Penal Procedural Code for avoid from helping to the victims. Available from: http://rc.majlis.ir/fa/law/show/109183 accessed on: 2016

2- Jafari G.A, et al, 2010. Hospital accreditation standards in Iran. Seda Publication Center, Tehran, Iran.

3- The Islamic Republic of Iran's 20-year vision document – Iranian government information website. Available from: http://www.dolat.ir/PDF/20years.pdf accessed on: 2016

4- General policies of health-The office of the Supreme Leader. Available from: http://www.leader.ir/langs/fa/index.php?p=contentShow&id=11651 accessed on: 2016

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-11-22]